

Vroegmoderne tijd

In 1518 ondertekende de Spaanse koning Karel I een wet waarin hij bepaalde dat:

- 1 het toegestaan was om slaafgemaakten uit Afrika naar Amerika te vervoeren.
- 2 deze slaafgemaakten tijdens de reis moesten worden bekeerd tot het christendom.

Karel I wilde met deze wet de Spaanse overheersing van Amerika bevorderen.

- 2p **2** Geef voor elk van beide bepalingen aan waardoor die de Spaanse overheersing van Amerika bevorderde.

Gebruik bron 1.

Andrea Odoni (1488-1545) wordt door de elite van Venetië uitgesloten van hoge bestuursfuncties. Met dit schilderij wil Odoni zijn status verhogen op een manier die past bij de zestiende eeuw.

- 4p **3** Noem twee kenmerkende aspecten uit de zestiende eeuw en verklaar daarmee telkens waardoor Odoni met dit schilderij zijn status kan verhogen.

Let op: je mag een kenmerkend aspect maar één keer gebruiken.

Toen Willem van der Straaten in 1636 hoogleraar werd aan de universiteit van Utrecht, behield hij zijn baan als stadsarts. Hij verplichtte zijn studenten mee te lopen tijdens zijn rondes langs de zieken in het Catharijne-gasthuis. Volgens Van der Straaten kon hij daardoor zijn onderwijs beter laten aansluiten op een nieuwe eis die in de zeventiende eeuw aan wetenschap werd gesteld.

- 2p **4** Leg uit op welke nieuwe eis aan de wetenschap Van der Straaten zijn onderwijs wilde laten aansluiten door zijn studenten te verplichten mee te lopen tijdens zijn rondes in het Catharijne-gasthuis.

Gebruik bron 2.

Een bewering:

Met deze wet wil het bestuur van Maryland een godsdienstig en een politiek doel bereiken.

- 2p **5** Ondersteun deze bewering door:
- met de eerste bepaling aan te geven welk godsdienstig doel het bestuur wil bereiken en
 - met de tweede bepaling aan te geven welk politiek doel het bestuur wil bereiken.

Gebruik bron 3.

Er zijn conflicten tussen Engelse kolonisten en de inheemse bevolking aan de noordoostelijke kust van Amerika. De Engelse kolonisten winnen deze conflicten meestal.

- 3p 6 Geef hiervoor een verklaring door:
- zonder bron aan te geven waardoor de Engelse kolonisten in conflict komen met de inheemse bevolking en
 - aan de bron twee **verschillende** redenen te ontlenuen waarom de Engelse kolonisten sterker kwamen te staan in hun conflicten met de inheemse bevolking.

In de achttiende eeuw waren de bewoners van het Overijsselse platteland verplicht om tweemaal per jaar onbetaalde werkzaamheden te verrichten voor de drost (een bestuursambtenaar). In 1778 deed de politicus Joan Derk baron van der Capellen tot den Poll in de Statenvergadering van Overijssel de oproep om deze werkzaamheden af te schaffen.

- 2p 7 Leg uit van welk kenmerkend aspect van de achttiende eeuw deze oproep een voorbeeld is.

Twee gegevens over het maken van kaarten van India in de achttiende en in de negentiende eeuw:

- 1 Na het sluiten van het verdrag van Allahabad begon de East India Company met een grootschalig project om betrouwbare kaarten van India te laten maken. Tijdens dit project werden landbouwgebieden, steden en de infrastructuur van India in kaart gebracht.
- 2 In de negentiende eeuw werden de kaarten van India vernieuwd en aangevuld met meer informatie over de bodemgesteldheid, de bevolkingsdichtheid en het landschap van India.

- 4p 8 Leg uit:
- dat door het sluiten van het verdrag van Allahabad behoefte ontstond aan het vervaardigen van betrouwbare kaarten van India en
 - dat de industriële revolutie de vernieuwing van de kaarten van India in de negentiende eeuw nodig maakte.